

**DERECHO Y POLÍTICAS AMBIENTALES EN LA COMUNIDAD
VALENCIANA (pp. 2-11)**

—

**DRET I POLÍTQUES AMBIENTALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA
(pp. 12-21)**

JOSÉ LUIS BLASCO DÍAZ

*Profesor titular de Derecho Administrativo / Professor titular de Dret Administratiu
Universitat Jaume I*

Investigador del Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona

Sumario: 1. Espacios naturales y zonas de protección. 1.1. Declaración de nuevos parajes naturales municipales. 1.2. Creación de nuevas microrreservas de flora. 1.3. Determinación de zonas de protección de la avifauna contra la colisión y electrocución. 1.4. Regulación del uso de la marca “Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana”. 2. Vedas y reservas de caza y pesca. 2.1. Veda para pesca de arrastre. 2.2. Períodos hábiles de pesca fluvial. 2.3. Reglamento de funcionamiento de reserva de caza. 3. Modificaciones y desarrollos legislativos. 3.1. Modificaciones introducidas por la Ley de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización. 3.2. Comisión de expertos para la elaboración de informes ambientales. 4. Estrategia Territorial de la Comunidad Valenciana

1. Espacios naturales y zonas de protección

La Ley 11/1994, de 27 de diciembre, de la Generalitat, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunidad Valenciana impone una actuación dirigida hacia la conservación de los elementos más significativos del patrimonio natural valenciano, a través de la protección tanto de los ambientes particularmente valiosos como de una gama de unidades ambientales representativa de los principales ecosistemas naturales valencianos. En este marco, diversas son las actuaciones que se han realizado durante este período.

1.1. Declaración de nuevos parajes naturales municipales

Como se señalaba en la crónica anterior, esta figura de protección está teniendo un importante desarrollo en los últimos tiempos, de modo que, con los siete de nueva creación, ya se ha alcanzado la cifra de 61 parajes naturales municipales. Es una figura establecida por la Ley 11/1994, de 27 de diciembre, de la Generalitat, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunidad Valenciana, y regulada posteriormente por el Decreto 161/2004, de 3 de septiembre, del Consell. A partir de la iniciativa de los ayuntamientos respectivos, su declaración se ha realizado cuando se ha considerado necesaria la declaración de un régimen especial de protección de los valores de estos espacios, tanto los de tipo ecológico como los paisajísticos y los relativos a su patrimonio cultural, etnológico e histórico. Los parajes creados en este período han sido los siguientes:

- Decreto 7/2011, de 4 de febrero, del Consell, por el que se declara paraje natural municipal el enclave denominado Castillo de Arenós, en el término municipal de Puebla de Arenoso (DOCV núm. 6.455, de 08/02/2011).
- Decreto 174/2010, de 22 de octubre, del Consell, por el que se declara

paraje natural municipal el enclave denominado La Sierra, en el término municipal de Redován (DOCV núm. 6.384, de 26/10/2010).

– Decreto 5/2011, de 28 de enero, del Consell, por el que se declara paraje natural municipal el enclave denominado Muntanya de Llaurí, en el término municipal de Llaurí (DOCV núm. 6.450, de 01/02/2011).

– Decreto 183/2010, de 5 de noviembre, del Consell, por el que se declara paraje natural municipal el enclave denominado Penyes Albes, en los términos municipales de Montichelvo y Terrateig (DOCV núm. 6.393, de 09/11/2010).

– Decreto 195/2010, de 26 de noviembre, del Consell, por el que se declara paraje natural municipal el enclave denominado Pereroles, en el término municipal de Morella (DOCV núm. 6.409, de 01/12/2010).

– Decreto 11/2011, de 11 de febrero, del Consell, por el que se declara paraje natural municipal el enclave denominado San Pascual-Torretes, en el término municipal de Ibi (DOCV núm. 6.463, de 18/02/2011).

– Decreto 35/2011, de 1 de abril, del Consell, por el que se declara paraje natural municipal el enclave denominado La Manguilla, en el término municipal de la Pobla de Vallbona (DOCV núm. 6.495, de 05/04/2011).

Con la declaración se determinan el ámbito territorial del paraje, los aspectos relativos a su administración y gestión (a cargo del ayuntamiento respectivo), la composición de su consejo de participación (como órgano colegiado de carácter consultivo, con la finalidad de colaborar en la gestión y canalizar la participación de los propietarios y los intereses sociales y económicos afectados), sus medios económicos y el consecuente plan especial de protección. Este instrumento constituye uno de los planes especiales previstos en el Reglamento de Ordenación y Gestión Territorial y Urbanística (aprobado mediante el Decreto 67/2006, de 19 de mayo, del Consell), siendo su finalidad el establecimiento de las medidas necesarias para garantizar la protección del paraje natural municipal. Por lo tanto, es el marco que regulará el régimen de ordenación del espacio, los usos y las actividades permitidos y prohibidos, y el uso público de este, de modo que sus determinaciones serán de aplicación directa y prevalecerán sobre el planeamiento urbanístico municipal, sin perjuicio de las contenidas en las legislaciones sectoriales.

1.2. Creación de nuevas microrreservas de flora

Al igual que en el período anterior, también se han creado microrreservas de flora, de modo que se ha dictado la Orden 2/2011, de 24 de enero, de la Consejería de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda, por la que se declaran seis nuevas microrreservas de flora en la provincia de Valencia y se modifican las órdenes de declaración de microrreservas de flora de 4 de mayo de 1999, 6 de noviembre de 2000, 22 de octubre de 2002 y 24 de octubre de 2003 (DOCV núm. 6.450, de 01/02/2011). Sin merma de la posibilidad de aplicar otras medidas adicionales, la conservación de la microrreserva comportará la ejecución de las actuaciones indicadas en los planes de gestión, en los que, igualmente, se establecen limitaciones de uso para su adecuada conservación y gestión.

De este modo, una vez identificadas las poblaciones de plantas endémicas, raras o amenazadas en el ámbito de la Comunidad Valenciana, se han definido las parcelas que se consideran óptimas para formar parte de la red de microrreservas de flora, al tiempo que el seguimiento de las microrreservas existentes ha permitido detectar errores en algunas delimitaciones y la necesidad de ampliar alguna microrreserva para incluir poblaciones vegetales periféricas de interés o para conseguir una superficie de gestión más eficiente. Se han declarado las microrreservas de flora siguientes: Barranc de la Safor (Villalonga), El Castellet (Montserrat), Estrecho de Juanete (Yátova), La Lloma (Montserrat), Penya de Benicadell (Beniatjar) y Pla dels Tramussos (Gandia).

1.3. Determinación de zonas de protección de la avifauna contra la colisión y electrocución

Como es sabido, la electrocución en líneas eléctricas es una de las principales causas de mortalidad de muchas especies de aves en España. Especialmente vulnerables son las aves rapaces, de las que se estima que solo en la Comunidad Valenciana mueren anualmente cerca de 1.000 por esta causa. Para reducir tal mortalidad, se aprobó el Real Decreto 1432/2008, de 29 de agosto, por el que se establecen medidas para la protección de la avifauna contra la colisión y la electrocución en líneas eléctricas de alta tensión. Esta norma es de aplicación en las zonas de protección que define, que son las zonas designadas como ZEPA, los ámbitos de aplicación de los planes de recuperación o planes de conservación aprobados para especies amenazadas y las áreas prioritarias de

reproducción, alimentación, dispersión y concentración local de aves catalogadas. Estas últimas deben ser designadas, previo informe de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, por la correspondiente comunidad autónoma.

Para dar cumplimiento a lo anterior, se identificaron dichas áreas prioritarias en el ámbito de la Comunidad Valenciana, y, a partir de los resultados obtenidos, se dictó la Resolución de 15 de octubre de 2010, del *conseller* de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda y vicepresidente tercero del Consell, por la que se establecen las zonas de protección de la avifauna contra la colisión y electrocución, y se ordenan medidas para la reducción de la mortalidad de aves en líneas eléctricas de alta tensión (DOCV núm. 6.391, de 05/11/2010). En consecuencia, designa las siguientes zonas de protección: zonas de especial protección para las aves, ámbitos de aplicación de los planes de recuperación, planes de conservación y planes de acción aprobados para especies de aves amenazadas, y áreas prioritarias.

1.4. Regulación del uso de la marca “Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana”

La marca “Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana” pretende la utilización de la denominación de los parques naturales como sello de calidad que ofrezca diferenciación a la producción y comercialización de los productos originarios de estos espacios. Con el Decreto 26/2011, de 18 de marzo, del Consell, sobre el régimen jurídico y el procedimiento de concesión de la licencia de uso de la marca “Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana” (DOCV núm. 6.486, de 23/03/2011), se da cumplimiento a lo anterior para determinados productos procedentes, elaborados, manipulados u obtenidos dentro del área de influencia socioeconómica de los parques naturales, la Reserva Natural de les Illes Columbretes y el Paraje Natural del Desert de les Palmes. Esa área de influencia está constituida por aquellas poblaciones localizadas, parcial o totalmente, dentro del ámbito del correspondiente plan rector de uso y gestión, excluyendo las capitales de provincia.

Se quiere así facilitar el desarrollo de un modelo económico sostenible para los habitantes de las poblaciones que se encuentran dentro del área de influencia socioeconómica de dichos espacios naturales, reforzando el compromiso de respeto hacia el medio ambiente y dotándoles de herramientas que les permitan mantener el modelo de vida desarrollado en dichos núcleos de población. De este modo, las

empresas implantadas en dichas áreas de influencia socioeconómica a las que se reconozca una licencia de uso de esta marca (a título gratuito) podrán ofrecer unos productos diferenciados. Para ello, incorporarán el distintivo de la marca, de propiedad exclusiva de la Generalitat, reconocible por los consumidores y asociado a los valores naturales, al respeto por el medio ambiente, a lo auténtico, a lo artesano y a lo autóctono. De velar por el cumplimiento de los requisitos exigidos a los productos que deseen incorporar el distintivo exclusivo de la marca se encargará el Comité Técnico de la marca “Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana”.

2. Vedas y reservas de caza y pesca

2.1. Veda para pesca de arrastre

El Reglamento (CE) 1967/2006, del Consejo, de 21 de diciembre de 2006, relativo a las medidas de gestión para la explotación sostenible de los recursos pesqueros en el mar Mediterráneo, fija como objetivo principal establecer un marco de gestión eficaz para la protección estricta de determinadas especies marinas, así como para la conservación de los hábitats naturales y la fauna y flora silvestres. En consecuencia, la Orden ARM/143/2010, de 25 de enero, establece un plan integral de gestión para la conservación de los recursos pesqueros en el Mediterráneo (BOE núm. 27, de 1 de febrero de 2010), para el período 2010-2012, como continuación del plan anterior. Asimismo, la Ley 9/1998, de 15 de diciembre, de Pesca Marítima de la Comunidad Valenciana considera acciones prioritarias aquellas destinadas a la protección de los recursos pesqueros, entre ellas las de paralización temporal de la actividad de los barcos de pesca (art. 9).

Por lo tanto, partiendo de que la pesca constituye una actividad estratégica para el mantenimiento de la actividad económica y social de las zonas costeras de la Comunidad, y de que es necesario afrontar el reto de establecer y mantener un equilibrio sostenible y económicamente viable entre la conservación de los recursos y su explotación, se ha dictado la Orden 1/2011, de 10 de enero, por la que se establece una veda temporal para la modalidad de pesca de arrastre de fondo en parte del litoral de la Comunidad Valenciana (DOCV núm. 6.437, de 13/01/2011). El incumplimiento de esta norma será sancionado con arreglo a lo dispuesto en la Ley 2/1994, de 18 de abril, de la Generalitat, sobre defensa de los recursos pesqueros.

2.2. *Períodos hábiles de pesca fluvial*

Aun cuando se trata de un territorio deficitario en masas y cursos de aguas continentales, la pesca en los ríos y lagos de la Comunidad Valenciana está experimentando en los últimos años un incremento moderado. Al mismo tiempo, se han venido desarrollando nuevas modalidades de pesca no agresivas con las poblaciones de peces, y también han sido creados cotos por sociedades y clubes. Todo ello está haciendo de la actividad piscícola un instrumento decisivo para la conservación y el disfrute sostenible del patrimonio natural, por lo que necesita regulación.

No obstante, aunque la pesca fluvial y lacustre es una competencia exclusiva de la Generalitat, se sigue aplicando la Ley de 20 de febrero de 1942, por la que se regula el fomento y la conservación de la pesca fluvial, y su reglamento de 6 de abril de 1943. Por ello, hasta que se apruebe un texto legal propio, se ha considerado preciso regular determinadas normas generales y períodos hábiles de pesca que concreten y faciliten la aplicación de aquella norma, dentro del marco de la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, de Patrimonio Natural y de la Biodiversidad. Con tal objeto se dicta la Orden 4/2011, de 11 de marzo, de la Consejería de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda, por la que se fijan los períodos hábiles y las normas generales relacionadas con la pesca deportiva y de entretenimiento en aguas continentales de la Comunidad Valenciana (DOCV núm. 6.483, de 18/03/2011).

Su objeto es la regulación de la pesca deportiva en las aguas continentales de la Comunidad Valenciana, que comprenden todos los manantiales, charcas, lagunas, lagos, acequias, embalses, pantanos, canales, albuferas, arroyos, ríos y pozas, ya sean dulces, salobres o saladas; extendiéndose el límite de las aguas continentales hasta su desembocadura al mar, y entendiéndose por desembocadura del río, acequia o canal la línea recta imaginaria que une los puntos de intersección de cada una de las orillas del curso o masa de agua con la línea natural de tierra con el mar en calma. Se establecen una serie de limitaciones y prohibiciones de carácter general en la pesca, así como vedados de pesca con objeto de proteger y fomentar la fauna ictiológica, y acotados. Asimismo, se establecen disposiciones sobre repoblaciones de especies piscícolas, pesca de especies invasoras como el cangrejo americano y el siluro, vedas extraordinarias temporales y la necesidad de que los clubes de pescadores o entidades deportivas que disfruten del aprovechamiento de los acotados de pesca cuenten con un proyecto técnico de ordenación piscícola.

2.3. Reglamento de funcionamiento de reserva de caza

La Reserva Valenciana de Caza de la Muela de Cortes se encuentra en la provincia de Valencia, y cuenta con una población singular de cabra montés y otras características especiales de orden físico y biológico que motivaron su declaración por la Ley 2/1973, de 17 de marzo.

La Ley 13/2004, de 27 de diciembre, de la Generalitat, de Caza de la Comunidad Valenciana establece que la ordenación de los recursos cinegéticos primará, en sintonía con las circunstancias socioeconómicas del entorno, la conservación de los procesos ecológicos naturales y la biodiversidad. En virtud de lo previsto en ella (art. 31.3), un reglamento específico ha de regular el régimen de administración, gestión y ejercicio de la caza en la Reserva Valenciana de Caza de la Muela de Cortes. Ello se ha realizado por medio del Decreto 3/2011, de 21 de enero, del Consell, por el que se aprueba el Reglamento de funcionamiento de la Reserva Valenciana de Caza de la Muela de Cortes (DOCV núm. 6.446, de 26/01/2011; corrección de errores en DOCV núm. 6.447, de 27/01/2011, y núm. 6.462, de 17/02/2011) para asegurar el aprovechamiento ordenado de las especies cinegéticas y la conservación de los hábitats y la biodiversidad.

3. Modificaciones y desarrollos legislativos

3.1. Modificaciones introducidas por la Ley de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización

Como viene siendo habitual con este tipo de normas, la Ley 16/2010, de 27 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización de la Generalitat (DOCV núm. 6.429, de 31/12/2010) ha modificado diversas leyes de carácter ambiental:

- La Ley 3/1993, de 9 de diciembre, Forestal de la Comunidad Valenciana, respecto a las autorizaciones, concesiones, servidumbres y demás derechos reales, en relación con su compatibilidad con los valores naturales de los montes.
- La Ley 11/1994, de 27 de diciembre, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunidad Valenciana, realizando una amplia modificación del régimen aplicable a los espacios protegidos de la Red Natura 2000 en la Comunidad Valenciana.
- La Ley 9/1998, de 15 de diciembre, de Pesca Marítima de la Comunidad

Valenciana, respecto a la regulación de la práctica de la pesca recreativa en superficie.

- La Ley 2/1989, de 3 de marzo, de Impacto Ambiental, respecto a los proyectos sujetos a evaluación de impacto ambiental.
- La Ley 4/2006, de 19 de mayo, de la Generalitat, de Patrimonio Arbóreo Monumental de la Comunidad Valenciana, en diversos extremos.

3.2. Comisión de expertos para la elaboración de informes ambientales

Conforme se señaló en la anterior crónica, recientemente se ha aprobado el Decreto 97/2010, de 11 de junio, del Consell, por el que se regula el ejercicio del derecho de acceso a la información ambiental y de participación en materia de medio ambiente de la Comunidad Valenciana. Con esta norma, la Generalitat ha determinado el marco del ejercicio de esos derechos y ha organizado su estructura para atender las demandas ciudadanas.

Entre otros extremos, y de acuerdo con la Ley estatal 27/2006, el referido Decreto establece que debe elaborarse y publicarse un informe anual de coyuntura y otro cuatrienal donde se informe sobre el estado del medio ambiente en la Comunidad Valenciana (art. 16). La propuesta de dichos informes debe elaborarla una comisión de expertos compuesta por titulares de diferentes órganos de la Generalitat, así como por asesores y expertos independientes. En este sentido, se ha dictado la Orden 1/2011, de 21 de enero, de la Consejería de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda, por la que se regula la composición y el funcionamiento de dicha comisión (DOCV núm. 6.446, de 26/01/2011).

4. Estrategia Territorial de la Comunidad Valenciana

Entre los instrumentos de ordenación territorial de ámbito supramunicipal que establece la Ley 4/2004, de 30 de junio, de la Generalitat, de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje destaca la Estrategia Territorial de la Comunidad Valenciana. En ella se deben contener las directrices, las orientaciones y los criterios que, junto con esa ley, constituyen un referente para las decisiones públicas de incidencia territorial contenidas en los distintos instrumentos de planeamiento, estableciendo las pautas de

armonización y de coordinación de las distintas políticas sectoriales y proyecciones económicas y sociales. Ese cometido se ha concretado con el Decreto 1/2011, de 13 de enero, del Consell, por el que se aprueba la Estrategia Territorial de la Comunidad Valenciana (DOCV núm. 6.441 de 19/01/2011).

Por consiguiente, con esta norma se define un modelo territorial de futuro para la Comunidad Valenciana, instrumento cumbre de la ordenación del territorio que debe inspirar la política territorial de la Generalitat para los próximos 20 años. Este integra las políticas sectoriales con proyección territorial, tiene en cuenta las amenazas y oportunidades del contexto exterior, fomenta las acciones impulsoras de cambios en el territorio, establece directrices de planificación y gestión para el suelo no urbanizable, y define los ámbitos adecuados para la planificación de ámbito subregional.

La Estrategia Territorial de la Comunidad Valenciana se compone de 25 objetivos generales, 100 metas con indicadores de cumplimiento, más de 1.500 proyectos de cambio en el territorio y un conjunto de principios directores y de criterios de planificación territorial que han alcanzado un grado de consenso muy elevado entre el conjunto de los agentes territoriales de la Comunidad. Por ello, integra diversos aspectos de contenido o trascendencia ambiental, partiendo de un crecimiento económico sostenible, desligando el incremento de la calidad de vida de los ciudadanos de la Comunidad Valenciana del consumo de recursos naturales y energéticos, y reduciendo las emisiones de contaminantes y la producción de residuos al mínimo posible.

Entre otros, uno de sus elementos relevantes es la Infraestructura Verde del territorio, ya tratada en la primera de estas crónicas, como sistema que incorpora todos los espacios de mayor valor ambiental, paisajístico y cultural, así como los considerados críticos por ser susceptibles de riesgos naturales e inducidos. Todos estos espacios tienen que formar una red continua en el territorio, para lo que se incluyen en esta infraestructura los elementos de conexión biológica y territorial que garanticen la permeabilidad de este sistema y, al mismo tiempo, contribuyan a mejorar la diversidad biológica global del territorio.

Otro elemento de la Estrategia Territorial se refiere a las infraestructuras, resaltando el impacto territorial que producen desde el punto de vista de los valores ambientales, paisajísticos y culturales. Por ello, considera fundamental analizar su integración en el medio para evitar una excesiva fragmentación del territorio y una afectación a la

geomorfología original de este, a los ecosistemas o a los elementos visuales de mayor interés, de modo que las directrices abundan en la consideración de la máxima capacidad y la mínima vulnerabilidad de la Infraestructura Verde del territorio como criterios orientadores de su implantación.

Asimismo, la Estrategia Territorial lleva a cabo un análisis integrado del litoral de la Comunidad Valenciana como espacio que cuenta con activos ambientales y paisajísticos de gran valor, pero que se encuentra sometido a una gran presión de uso como activo económico donde se concentra una gran parte del producto interior bruto de la Comunidad Valenciana. Por ello, propone directrices específicas para esta franja costera basadas en una gestión integral e integrada del espacio litoral, que incluyen la consideración estratégica del suelo no urbanizable que no está protegido por la legislación ambiental, así como la posibilidad de desarrollar propuestas de elevada calidad manteniendo la integridad de su Infraestructura Verde.

Sumari: 1. Espais naturals i zones de protecció. 1.1. Declaració de nous paratges naturals municipals. 1.2. Creació de noves microreserves de flora. 1.3. Determinació de zones de protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució. 1.4. Regulació de l'ús de la marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana. 2. Vedes i reserves de caça i pesca. 2.1. Veda per a pesca d'arrossegament. 2.2. Períodes hàbils de pesca fluvial. 2.3. Reglament de funcionament de reserva de caça. 3. Modificacions i desplegaments legislatius. 3.1. Modificacions introduïdes per la llei de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització. 3.2. Comissió d'experts per elaborar informes ambientals. 4. Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

1. Espais naturals i zones de protecció

La Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana, imposa una actuació dirigida cap a la conservació dels elements més significatius del patrimoni natural valencià, a través de la protecció tant dels ambients particularment valuosos com d'una gamma d'unitats ambientals representativa dels principals ecosistemes naturals valencians. En aquest marc, les actuacions que s'han realitzat durant aquest període són diverses.

1.1. Declaració de nous paratges naturals municipals

Com assenyalàvem en la crònica anterior, aquesta figura de protecció està tenint un desenvolupament important en els últims temps, de manera que amb els set paratges naturals municipals de nova creació sumen ja 61. És una figura que estableix la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana, i que regula posteriorment el Decret 161/2004, de 3 de setembre, del Consell. A partir de la iniciativa dels respectius ajuntaments, la seva declaració s'ha realitzat quan cregut que era necessària la declaració del règim especial de protecció dels valors d'aquests espais, tant els de tipus ecològic, com els paisatgístics i els relatius al seu patrimoni cultural, etnològic i històric. Els paratges creats durant aquest període han estat els següents:

- Decret 7/2011, de 4 de febrer, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat Castell d'Arenós, al terme municipal de la Pobla d'Arenós (DOCV núm. 6455 de 8.02.2011).
- Decret 174/2010, de 22 d'octubre, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat La Sierra, al terme municipal de Redován (DOCV núm. 6.384 de 26.10.2010).

- Decret 5/2011, de 28 de gener, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat Muntanya de Llaurí, al terme municipal de Llaurí (DOCV núm. 6.450 d'1.02.2011).
- Decret 183/2010, de 5 de novembre, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat Penyes Albes, als termes municipals de Montichelvo i Terrateig (DOCV núm. 6.393 de 9.11.2010).
- Decret 195/2010, de 26 de novembre, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat Pereroles, al terme municipal de Morella (DOCV núm. 6409 d'1.12.2010).
- Decret 11/2011, d'11 de febrer, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat Sant Pasqual-Torretes, al terme municipal d'Ibi (DOGV núm. 6463 de 18.02.2011).
- Decret 35/2011, d'1 d'abril, del Consell, pel qual es declara paratge natural municipal l'enclavament denominat la Manguilla, al terme municipal de la Pobla de Vallbona (núm. 6495 de 05.04.2011).

Amb la declaració es determina el seu àmbit territorial, pel que fa a l'administració i gestió (a càrrec de l'ajuntament respectiu), la composició del Consell de Participació del Paratge Natural Municipal (com a òrgan de caràcter consultiu, amb la finalitat de col·laborar en la gestió i canalitzar la participació dels propietaris i interessos socials i econòmics afectats), els mitjans econòmics i el conseqüent Pla Especial de Protecció. Aquest instrument constitueix un dels plans especials previstos en el Reglament d'ordenació i gestió territorial i urbanística (aprovat mitjançant el Decret 67/2006, de 19 de maig, del Consell), la finalitat del qual és establir les mesures necessàries per garantir la protecció del paratge natural municipal. Constitueix, per tant, el marc que ha de regular el règim d'ordenació de les activitats, l'espai i els usos permesos i prohibits i el seu ús públic, de manera que les determinacions són d'aplicació directa i prevalen sobre el planejament urbanístic municipal, sense perjudici de les que contenen les legislacions sectorials.

1.2. Creació de noves microreserves de flora

Igual que en el període anterior, també s'han creat microreserves de flora, de manera que s'ha dictat l'Ordre 2/2011, de 24 de gener, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren sis microreserves de flora noves a la província de València i es modifiquen les ordres de declaració de microreserves de flora de 4 de maig de 1999, 6 novembre de 2000, 22 d'octubre de 2002 i 24 octubre de 2003 (DOCV núm. 6450 de 2.01.2011). Sense minva de la possibilitat d'aplicar altres mesures addicionals, la conservació de la microreserva comporta l'execució de les actuacions indicades en els plans de gestió, en els quals, igualment, s'estableixen limitacions d'ús perquè es conservi i es gestioni adequadament.

D'aquesta manera, un cop identificades les poblacions de vegetals endèmics, rars o amenaçats en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, s'han definit les parcel·les que es consideren òptimes per formar part de la xarxa de microreserves de flora, mentre que el seguiment de les microreserves existents ha permès detectar alguns errors en delimitacions i la necessitat d'ampliar alguna microreserva per incloure poblacions vegetals perifèriques d'interès o per aconseguir una superfície de gestió més eficient. S'han declarat les microreserves de flora següents: Barranc de la Safor (Villalonga), el Castellet (Montserrat), Estrecho de Juanete (Yátova), la Lloma (Montserrat), Penya de Benicadell (Beniatjar) i Pla dels Tramussos (Gandia).

1.3 Determinació de zones de protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució

Com és sabut, l'electrocució en línies elèctriques és una de les principals causes de mortalitat de moltes espècies d'aus a Espanya. Especialment vulnerables són les aus rapinyaires, de les quals s'estima que només a la Comunitat Valenciana anualment en moren prop de 1.000 per aquesta causa. Per reduir aquesta mortalitat, es va aprovar el Reial decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel qual s'estableixen mesures per a la protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies elèctriques d'alta tensió. Aquesta norma s'aplica a les zones de protecció, que són les zones designades com a ZEPA, que defineixen els àmbits d'aplicació dels plans de recuperació o plans de conservació aprovats per a espècies amenaçades i les àrees prioritàries de reproducció, alimentació, dispersió i concentració local d'aus catalogades. Aquestes han de ser

designades per la corresponent comunitat autònoma, previ informe de la Comissió Estatal del Patrimoni Natural i la Biodiversitat,.

Per executar aquestes mesures, es van identificar les àrees prioritàries de la Comunitat Valenciana, i, a partir dels resultats obtinguts, es va dictar la Resolució de 15 d'octubre de 2010, del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge i vicepresident tercer del Consell, per la qual s'estableixen les zones de protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució, i s'ordenen mesures per reduir la mortalitat d'aus en línies elèctriques d'alta tensió (DOCV núm. 6391 de 5.11.2010). En conseqüència, designa les zones de protecció següents: zones d'especial protecció per a les aus, àmbits d'aplicació dels plans de recuperació, plans de conservació i plans d'acció aprovats per a espècies d'aus amenaçades, i àrees prioritàries.

1.4 Regulació de l'ús de la marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

La marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana pretén utilitzar la denominació dels parcs naturals com a segell de qualitat que ofereixi diferenciació de la producció i comercialització dels productes originaris d'aquests espais. Amb el Decret 26/2011, de 18 de març, del Consell, sobre el règim jurídic i el procediment de concessió de la llicència d'ús de la marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana (DOCV núm. 6486 de 23.03.2011), s'executa aquesta regulació per a determinats productes procedents, elaborats, manipulats o obtinguts dins de l'àrea d'influència socioeconòmica dels parcs naturals, la reserva natural de les Illes Columbretes i el paratge natural del Desert de les Palmes. Aquesta àrea d'influència es compon de les poblacions localitzades, parcialment o totalment, en l'àmbit del Pla Rector d'Ús i Gestió corresponent, excloent-ne les capitals de província.

D'aquesta manera, es vol facilitar el desenvolupament d'un model econòmic sostenible per als habitants de les poblacions que es troben dins l'àrea d'influència socioeconòmica d'aquests espais naturals, reforçant el compromís de respecte cap al medi ambient, i dotar-los d'eines que els permetin mantenir el model de vida d'aquests nuclis de població. D'aquesta manera, les empreses implantades en aquestes àrees d'influència socioeconòmica a les quals es reconegui la llicència d'ús d'aquesta marca (a títol gratuït), poden oferir productes diferenciats. Per això, han d'incorporar el distintiu de la marca, de propietat exclusiva de la Generalitat, reconeixible pels consumidors, i

associat als valors naturals, al respecte pel medi ambient, al que és autèntic, artesà i autòcton. El Comitè Tècnic de la Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana s'encarrega de vetllar que compleixin els requisits exigits als productes que vulguin incorporar el distintiu exclusiu de la marca.

2. Vedes i reserves de caça i pesca

2.1. Veda per a pesca d'arrossegament

El Reglament (CE) 1967/2006, del Consell, de 21 de desembre de 2006, relatiu a les mesures de gestió per a l'explotació sostenible de recursos pesquers al mar Mediterrani, fixa com a objectiu principal establir un marc de gestió eficaç per protegir estrictament determinades espècies marines, i conservar els hàbitats naturals i la fauna i flora silvestres. En conseqüència, l'Ordre ARM/143/2010, de 25 de gener, estableix el Pla Integral de Gestió per a la conservació de recursos pesquers al Mediterrani (BOE núm. 27, d'1 de febrer de 2010), per al període 2010-2012, com a continuació del pla anterior. Així mateix, la Llei 9/1998, de 15 de desembre, de pesca marítima de la Comunitat Valenciana, considera que són accions prioritàries les que es destinen a protegir els recursos pesquers, entre les quals hi ha les de paralització temporal de l'activitat dels vaixells de pesca (article 9).

Per tant, partint que la pesca constitueix una activitat estratègica per mantenir l'activitat econòmica i social de les zones costaneres de la Comunitat, i del fet que cal afrontar el repte d'establir i de mantenir l'equilibri sostenible i econòmicament viable entre la conservació de recursos i la seva explotació, s'ha dictat l'Ordre 1/2011, de 10 de gener, per la qual s'estableix la veda temporal per a la pesca d'arrossegament de fons en part del litoral de la Comunitat Valenciana (DOCV núm. 6437 de 13.01.2011). L'incompliment d'aquesta norma s'ha de sancionar d'acord amb el que disposa la Llei 2/1994, de 18 d'abril de la Generalitat, sobre defensa de recursos pesquers.

2.2. Períodes hàbils de pesca fluvial

Tot i que es tracta d'un territori deficitari en masses i cursos d'aigües continentals, la pesca als rius i llacs de la Comunitat Valenciana està experimentant en els últims anys un increment moderat. Al mateix temps, s'han creat noves modalitats de pesca no

agressives amb les poblacions de peixos, i també s'han creat vedats per a societats i clubs. Tot això fa de l'activitat piscícola un instrument decisiu per a la conservació i el gaudi sostenible del patrimoni natural, i, per això, necessita regulació.

No obstant això, tot i que la pesca fluvial i lacustre és competència exclusiva de la Generalitat, es continua aplicant la Llei de 20 de febrer de 1942, per la qual es regula el foment i la conservació de la pesca fluvial, i el Reglament de 6 d'abril de 1943. Per això, fins que no s'aprovi un text legal propi, s'ha entès que cal regular determinades normes generals i períodes hàbils de pesca que concretin i facilitin l'aplicació de la norma, en el marc de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, de patrimoni natural i de la biodiversitat. Amb aquesta finalitat s'ha dictat l'Ordre 4/2011, d'11 de març, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca esportiva i d'entreteniment en aigües continentals de la Comunitat Valenciana (DOCV núm. 6483 de 18.03.2011).

L'objectiu d'aquesta ordre és regular la pesca esportiva en les aigües continentals de la Comunitat Valenciana, que comprenen tots els deus, basses, llacunes, llacs, sèquies, embassaments, pantans, canals, albuferes, rierols, rius i gorgs, ja siguin dolços, salobres o salades; estenent-se el límit de les aigües continentals fins a la desembocadura al mar, entenent per desembocadura del riu, sèquia o canal, la línia recta imaginària que uneix els punts d'intersecció de cadascuna de les ribes del curs o massa d'aigua amb la línia natural de terra amb el mar en calma. S'estableix una sèrie de limitacions i prohibicions de caràcter general en la pesca, com ara vedats de pesca, per tal de protegir i fomentar la fauna ictiològica i els tancats. Així mateix, s'estableixen disposicions sobre la repoblació d'espècies piscícoles, sobre la pesca de les espècies invasores com el cranc americà i el silur, sobre vedes extraordinàries temporals, i la necessitat que els clubs de pescadors o entitats esportives que gaudeixin de l'aprofitament dels vedats de pesca disposin d'un projecte tècnic d'ordenació piscícola.

2.3. Reglament de funcionament de reserva de caça

La reserva valenciana de caça de la Mola de Cortes es troba a la província de València, i té una població singular de cabra salvatge i d'altres característiques especials d'ordre físic i biològic, que van motivar-ne la declaració mitjançant la Llei 2/1973, de 17 de març.

La Llei 13/2004, de 27 de desembre, de la Generalitat, de caça de la Comunitat Valenciana, estableix que l'ordenació dels recursos cinegètics preval, en sintonia amb les circumstàncies socioeconòmiques de l'entorn, la conservació dels processos ecològics naturals i la biodiversitat. En virtut del que preveu (article 31.3), el reglament específic ha de regular el règim d'administració, gestió i exercici de la caça en la reserva de caça de la Mola de Cortes. Això s'ha realitzat mitjançant el Decret 3/2011, de 21 de gener, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de funcionament de la reserva valenciana de caça de la Mola de Cortes (DOCV núm. 6.446 de 26.01.2011; correcció d'errors al DOGV núm. 6447 de 27.01.2011 i núm. 6462 de 17.02.2011), amb l'altre i per assegurar l'aprofitament ordenat de les espècies cinegètiques i la conservació dels hàbitats i la biodiversitat.

3. Modificacions i desplegaments legislatius

3.1. Modificacions introduïdes per la llei de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització

Com és habitual amb aquest tipus de normes, la Llei 16/2010, de 27 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització de la Generalitat (DOCV núm. 6429 de 31.12.2010), ha modificat diverses lleis de caràcter ambiental:

- La Llei 3/1993, de 9 de desembre, forestal de la Comunitat Valenciana, respecte a les autoritzacions, concessions, servituds i altres drets reals, en relació amb la compatibilitat amb els valors naturals de les muntanyes.
- La Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana, que modifica àmpliament el règim aplicable als espais protegits de Xarxa Natura 2000 a la Comunitat Valenciana.
- La Llei 9/1998, de 15 de desembre, de pesca marítima de la Comunitat Valenciana, respecte a la regulació de la pràctica de la pesca recreativa en superfície.
- La Llei 2/1989, de 3 de març, d'impacte ambiental, respecte als projectes subjectes a avaluació d'impacte ambiental.
- La Llei 4/2006, de 19 de maig, de la Generalitat, de patrimoni arbori monumental de la Comunitat Valenciana, en diversos extrems.

3.2. *Comissió d'experts per elaborar informes ambientals*

D'acord amb el que s'ha assenyalat en la crònica anterior, recentment s'ha aprovat el Decret 97/2010, d'11 de juny, del Consell, pel qual es regula l'exercici del dret d'accés a la informació ambiental i de participació en matèria de medi ambient de la Comunitat Valenciana. Amb aquesta norma, la Generalitat ha determinat el marc de l'exercici d'aquests drets i n'ha organitzat l'estructura per atendre les demandes ciutadanes.

Entre altres aspectes, i d'acord amb la Llei estatal 27/2006, el Decret estableix que s'han d'elaborar i publicar anualment un informe de conjuntura i un de quadriennal, on s'informi sobre l'estat del medi ambient a la Comunitat Valenciana (article 16). La proposta dels informes l'ha d'elaborar la Comissió d'Experts, composta per titulars de diferents òrgans de la Generalitat, així com per assessors i experts independents, de manera que s'ha dictat l'Ordre 1/2011, de 21 de gener, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es regula la composició i el funcionament de la Comissió (DOCV núm. 6446 de 26.01.2011).

4. Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana

Entre els instruments d'ordenació territorial d'àmbit supramunicipal que estableix la Llei 4/2004, de 30 de juny, de la Generalitat, d'ordenació del territori i protecció del paisatge, destaca l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana. Conté les directrius, les orientacions i els criteris que, juntament amb la llei, constitueixen el referent de les decisions públiques d'incidència territorial que contenen els diferents instruments de planejament, i estableix les pautes d'harmonització i de coordinació de les diferents polítiques sectorials i projeccions econòmiques i socials. Aquesta comesa s'ha concretat amb el Decret 1/2011, de 13 de gener, del Consell, pel qual s'aprova l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (DOCV núm. 6.441 de 19.01.2011)

Per tant, amb aquesta norma es defineix un model territorial de futur per a la Comunitat Valenciana, instrument clau de l'ordenació del territori que ha d'inspirar la política territorial de la Generalitat durant els propers vint anys. Integra polítiques sectorials amb projecció territorial, té en compte amenaces i oportunitats del context exterior, fomenta accions impulsores de canvis en el territori, estableix directrius de planificació i gestió per al sòl no urbanitzable, i defineix els àmbits adequats per a la planificació d'àmbit subregional.

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es compon de 25 objectius generals, 100 metes amb indicadors de compliment, més de 1.500 projectes de canvi en el territori i un conjunt de principis directors i de criteris de planificació territorial que han assolit un grau de consens molt elevat entre el conjunt dels agents territorials de la Comunitat. Per això, integra diversos aspectes de contingut o transcendència ambiental, partint d'un creixement econòmic sostenible, deslliga l'increment de la qualitat de vida dels ciutadans de la Comunitat Valenciana del consum de recursos naturals i energètics, i redueix les emissions de contaminants i la producció de residus al mínim possible.

Entre altres, un dels elements rellevants és la infraestructura verda del territori, que hem tractat en la primera d'aquestes cròniques, com a sistema que incorpora tots els espais de valor ambiental, paisatgístic i cultural més gran, així com els anomenats crítics perquè són susceptibles de riscos naturals i induïts. Tots aquests espais han de formar una xarxa contínua en el territori, amb la qual cosa s'inclouen en aquesta infraestructura elements de connexió biològica i territorial que garanteixin la permeabilitat d'aquest sistema i, alhora, contribueixin a millorar la diversitat biològica global del territori.

Un altre element de l'Estratègia Territorial fa referència a les infraestructures, i ressalta l'impacte territorial que produeixen des del punt de vista dels valors ambientals, paisatgístics i culturals. Per això, considera fonamental analitzar-ne la integració en el medi per evitar l'excessiva fragmentació del territori, l'afecció a la seva geomorfologia original, a la ruptura d'ecosistemes o als elements visuals de més interès, de manera que les directrius abunden en la consideració de la màxima capacitat i la mínima vulnerabilitat de la infraestructura verda del territori com a criteris orientadors de la seva implantació.

Així mateix, l'estratègia territorial preveu l'anàlisi integrada del litoral de la Comunitat Valenciana com a espai que té actius ambientals i paisatgístics de gran valor, però que es troba sotmès a una gran pressió d'ús com a actiu econòmic on es concentra una gran part del producte interior brut de la Comunitat Valenciana. Per això, per a aquesta franja costanera, proposa directrius específiques, basades en la gestió integral i integrada de l'espai litoral, que inclouen la consideració estratègica del sòl no urbanitzable que no està protegit per la legislació ambiental, així com la possibilitat de dur a terme propostes d'elevada qualitat mantenint la integritat de la infraestructura verda.